

OBČINA ORMOŽ

Ptujska cesta 6
2270 Ormož

N A Č R T
ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI
ALI RADIOLOŠKI NESREČI
V OBČINI ORMOŽ

Verzija 1.0

	ORGAN	DATUM	PODPIS
IZDELAL	ŠTAB CIVILNE ZAŠČITE OBČINE ORMOŽ	21. 4. 2022	_____ Mateja Serec, univ. dipl. prav. Vodja Urada župana
ODOBRIL	ŠTAB CIVILNE ZAŠČITE OBČINE ORMOŽ	1. 7. 2022	_____ Ludvik Hriberšek Poveljnik CZ
SPREJEL	ŽUPAN OBČINE	1. 7. 2022	_____ Danijel Vrbnjak, mag. posl. ved Župan
SKRBNIK	OBČINA ORMOŽ	1. 7. 2022	_____ Mateja Serec, univ. dipl. prav. Vodja Urada župana

Številka: 843-0002/2022 01\8

Kraj in datum: Ormož, 21. 4. 2022

Pregled ažuriranja, dopolnjevanja in spreminjanja občinskega načrta zaščite in reševanja ob JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI, v skladu s 14. členom *Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19)*

ZAP. ŠT.	DATUM AŽURIRANJA	SPREMEMBE IN DOPOLNITVE
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		

Kazalo

1 JEDRSKA ALI RADIOLOŠKA NESREČA	4
1.1 UVOD	4
1.2. SPLOŠNO O JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI	4
1.2.1 Ionizirajoče sevanje	5
1.3. VIRI NEVARNOSTI	5
1.3.1 Jedrski objekti	5
1.3.1.1 Nuklearna elektrarna Krško (NEK)	6
1.3.2 Sevalni objekti	6
1.3.3 Radiološki izredni dogodki	7
1.3.3.1 Nenadzorovani viri ionizirajočega sevanja	7
1.3.3.2 Padec satelita z radioaktivno snovjo	7
1.3.3.3 Prevoz radioaktivnih in jedrskih snovi	8
1.3.4 Nesreče v tujini	8
1.4 VERJETNOST NASTANKA VERIŽNE NESREČE	8
1.5 MOŽNE POSLEDICE NESREČ V OBČINI ORMOŽ	8
1.6 SKLEPNE UGOTOVITVE	8
2 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE	10
2.1 OBVEŠČANJE O JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI	10
2.1.1 Začetno obveščanje o jedrski ali radiološki nesreči	10
2.1.2 Obveščanje o jedrski ali radiološki nesreči v NEK	10
2.1.2.1 Obveščanje pristojnih organov	10
2.1.3 Obveščanje o drugih jedrskih ali radioloških nesrečah v RS	12
2.1.4 Obveščanje o jedrski ali radiološki nesreči v tujini	13
2.2 OBVEŠČANJE SPLOŠNE JAVNOSTI O JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI	13
2.3 OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE PREBIVALCEV NA OGROŽENEM OBMOČJU	14
2.3.1 Alarmiranje	15
2.3.2 Obveščanje in alarmiranje ogroženih prebivalcev ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah	15
3 UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	16
3.1 ZAŠČITNI UKREPI	16
3.1.1 Dolgoročni zaščitni ukrepi	16
3.1.2 Izvajanje zaščitnih ukrepov ob izrednem dogodku v NEK	16
3.1.2.1 Območje splošne pripravljenosti	16
3.1.3 Zaščitni ukrepi ob jedrski nesreči v tujini	17
3.1.4 Izvajanje zaščitnih ukrepov ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah	17
3.2 NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	17
3.2.1 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč	17
3.2.2 Prva veterinarska pomoč	18
3.2.3 Gašenje in reševanje ob požarih	19
3.2.4 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje	20
3.3 PREKLIC IZVAJANJA ZAŠČITNIH UKREPOV IN RAZGLASITEV PRENEHANJA NEVARNOSTI	21
4 RAZLAGA POJMOV IN SEZNAM KRATIC	21
4.1 POMEN POJMOV	21
4.2 SEZNAM KRATIC	22
5 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV	23
5.1 SKUPNE PRILOGE	23
5.2 POSEBNE PRILOGE	23
5.3 SKUPNI DODATKI	24
5.4 SLIKE	24

1 JEDRSKA ALI RADIOLOŠKA NESREČA

1.1 UVOD

Občinski delni načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči na območju občine Ormož, verzija 1.0, je izdelala občina Ormož na osnovi Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10 in 21/18 – ZNOrg), Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (ZVISJV-1) (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19 in 172/21), ter v skladu z Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19), splošno zakonodajo in izvedbenimi predpisi.

Občinski načrt zaščite in reševanja je usklajen z Državnim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči (84300-4/2010/3), z Regijskim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči (842-8/2011-97– DGZR) in skladno s splošno zakonodajo. Dokument Izpostave URSZR Ptuj o usklajenosti št. 8422-25/2022-14 - DGZR z dne 31. 5. 2022.

1.2. SPLOŠNO O JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI

Jedrske in radiološke nesreče so izredni dogodki, ki neposredno ogrožajo prebivalce in okolje ter zahtevajo zaščitne ukrepe. Vsak izredni dogodek v splošnem še ne pomeni nastanka nesreče. Lahko gre za zmanjšanje jedrske ali sevalne varnosti, ki tudi zahteva ustrezen odziv pristojnih.

Radiološke nesreče so izredni dogodki, ki zahtevajo zaščitne ukrepe zaradi povečanega ionizirajočega sevanja in onesnaženja z radioaktivno snovjo oziroma kontaminacije.

Radiološka ali jedrska nesreča lahko nastane kjerkoli, povzročijo jo lahko:

- nenadzorovani nevarni viri ionizirajočega sevanja (zavrženi, izgubljeni, najdeni, ukradeni),
- obsevanje in kontaminacija prebivalstva iz neznanega razloga,
- padec satelita z radioaktivnimi snovmi,
- prevoz radioaktivnih snovi,
- jedrske elektrarne,
- raziskovalni reaktorji,
- reaktorji na plovilih,
- skladišča in odlagališča radioaktivnih snovi in
- industrijski objekti (npr. proizvodnja jedrskega goriva).

Jedrske nesreče so lahko hkrati tudi radiološke. To velja še posebej za nesreče v jedrskih elektrarnah, ker vsebujejo veliko količino jedrskih in radioaktivnih snovi, ki lahko ob večjih odstopanjih od normalnega obratovanja obsevajo ljudi ali se sprostijo v okolje.

Jedrski objekti, v katerih se lahko zgodijo jedrske in radiološke nesreče, so:

- jedrske elektrarne,
- raziskovalni reaktorji,
- reaktorji na plovilih,
- skladišča in odlagališča radioaktivnih snovi in
- industrijski objekti (npr. proizvodnja jedrskega goriva).

V Sloveniji lahko identificiramo naslednje jedrske objekte, za katere je potrebno izdelati načrt ukrepov, in sicer:

- **NE Krško** (I. kategorija),
- **Raziskovalni reaktor TRIGA Mark II** v Podgorici (III. kategorija),
- **Centralno skladišče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov Brinje** (III. kategorija).

Ob nesreči v jedrski elektrarni ali raziskovalnem reaktorju se lahko znatne količine radioaktivnih snovi med drugim sprostijo tudi v ozračje in se razširjajo v obliki radioaktivnega oblaka v širše okolje. Ogroženost je odvisna od vrste in od količine izpuščenih radioaktivnih snovi (žlahtni plini, radioizotopi joda, dolgoživi cepitveni produkti). Prenos in razširjanje sta odvisna od vremenskih razmer. Radioaktivni delci se med prenosom usedajo (suhi used) ali pa izpirajo s padavinami (mokri usedi).

Uporabniki virov sevanja morajo v skladu z Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (ZVISJV-1) (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19 in 172/21) za pridobitev dovoljenja za uporabo vira poleg ostale dokumentacije predložiti tudi dokument o ravnanju ob izrednih dogodkih (obveščanje in ukrepanje ob nesreči).

Prevozniki radioaktivnih snovi morajo v skladu z Zakonom o prevozu nevarnega blaga (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 41/09, 97/10 in 56/15) zagotoviti navodila za ukrepanje tako, da jih ima voznik med prevozom pri sebi v pisni obliki. Navodila mora priskrbeti pošiljatelj.

1.2.1 Ionizirajoče sevanje

Ionizirajoče sevanje je sevanje z dovolj energije, da poškoduje snov. Viri ionizirajočega sevanja so naravni in umetni. Vir ionizirajočega sevanja je lahko radioaktivna snov, ki seva zaradi nestabilnih atomov in tudi naprava (npr. rentgen). Zaradi radioaktivnih snovi v okolju (zemlja, zrak, voda, prehrana) je ljudstvo na različne načine izpostavljeno ionizirajočemu sevanju. Gre za zunanje in notranje obsevanje. V zvezi s tem govorimo o dozi sevanja, ki jo telo prejme.

Do zunanjega obsevanja pride, če je vir prodornega sevanja, npr. rentgenskega, v človekovi okolici. Izpostavitve sevanju in škoda, ki jo človek ob tem utrpi, narašča s časom zadrževanja v območju sevanja (dalj časa več škode – sorazmerno) in z razdaljo do vira sevanja (bližje več škode – s kvadratom razdalje).

Do notranjega sevanja prihaja zaradi vnosa radioaktivnih snovi v telo, z vdihavanjem kontaminiranega zraka (inhalacija), uživanjem kontaminirane hrane in pijače (ingestija) ter tudi zaradi vnosa skozi kožo, zlasti, če je poškodovana. Notranje obsevanje je lahko nevarno predvsem pri vnosu radioaktivne snovi, ki seva sicer malo prodorna sevanja v obliki delcev – alfa in beta, ker lahko povzroči velike poškodbe organov in drugih tkiv. Izpostavitve sevanju in škoda, ki jo človek ob tem utrpi, je v tem primeru odvisna od časa zadrževanja snovi v telesu, kar je zelo različno in odvisno tudi od lastnosti radioaktivne snovi.

V tkivu lahko zaradi ionizacije pride do okvar biološko pomembnih molekul, kar lahko privede do poškodbe ali smrti celice. Ob uničenju velikega števila celic organa ali tkiva so posledice za organizem lahko zelo resne, celo smrtne in se pokažejo relativno hitro po obsevanju. Te učinke imenujemo deterministične in je zanje značilno, da imajo prag – ne opažamo jih pod dozo sevanja, ki je nižja od neke mejne vrednosti. Nad pragom pa se posledice večajo s prejeto dozo. Sevanje pa lahko v celici povzroči spremembe, ki lahko predstavljajo enega od prvih dogodkov pri spremembi celice v rakasto obliko. Kancerogenost sevanja je učinek, katerega verjetnost z večanjem doze narašča, pokažejo pa se po daljšem času. To je stohastični učinek oziroma učinek zaradi statistično ugotovljenih okvar celic. Če pa sevanje okvari spolne celice, se posledice pokažejo šele na potomcih (dedni ali hereditarni učinki).

1.3. VIRI NEVARNOSTI

1.3.1 Jedrski objekti

Ob nesreči v jedrski elektrarni ali raziskovalnem reaktorju se lahko znatne količine radioaktivnih snovi med drugim sprostijo tudi v ozračje in se razširjajo v obliki radioaktivnega oblaka v širše okolje. Ogroženost je odvisna od vrste in od količine izpuščenih radioaktivnih snovi (žlahtni plini, radioizotopi joda, dolgoživi cepitveni produkti). Prenos in razširjanje sta odvisna od vremenskih razmer. Radioaktivni delci se med prenosom usedajo (suhi used) ali pa se izpirajo s padavinami

(mokri used).

Vrsta in stopnja ogroženosti se s časom spreminjata. Nezaščiteni prebivalci v bližini kraja nesreče bi bili v prvih urah po izpustu najprej izpostavljeni zunanjemu sevanju iz radioaktivnega oblaka in vdihavanju radioaktivnih delcev, še posebej izotopov radioaktivnega joda, ki bi se kopičil v ščitnici. Srednjeročno (nekaj dni po nesreči) bi prišlo do obsevanja zaradi uživanja kontaminirane hrane z radioaktivnim jodom I-131 (npr. mleko, listnata zelenjava, pitna voda) ter zaradi zunanjega sevanja iz kontaminiranih tal. Podobno je dolgoročno (meseci in leta po nesreči), ko so pomembni dolgoživi radionuklidi kot npr. cezij (Cs -137, Cs-134) in stroncij (Sr-90).

Najhujše jedrske nesreče so možne v jedrskih elektrarnah. Nesreča s težko poškodbo sredice lahko povzroči zelo resne posledice za zdravje ali celo ogrozi življenje zaposlenih v elektrarni in življenje prebivalstva v okolici objekta ali širše.

1.3.1.1 Nuklearna elektrarna Krško (NEK)

NEK je na levem bregu reke Save in je 3 km oddaljena od Krškega. Oddaljenost NEK od Ormoža je 133 km. Do elektrarne vodi industrijska cesta iz Krškega.

Avtocesta Ljubljana–Novo mesto–Obrežje poteka 3 km južno od elektrarne. Železniška proga Ljubljana–Dobova–Zagreb poteka 1 km od elektrarne. Elektrarna ima industrijski tir, ki jo povezuje z železniško postajo v Krškem.

Večji kraji in mesta v okolici elektrarne so: Krško (3 km), Brežice (6 km), Brestanica (7 km), Kostanjevica na Krki (13 km), Sevnica (18 km) in Novo mesto (32 km). Elektrarna leži približno 70 km jugovzhodno od Ljubljane in 35 km severozahodno od Zagreba, Republika Hrvaška.

NEK je tlačnovodna elektrarna z nazivno toplotno močjo reaktorja 1994 MW, v katerem je 121 gorivnih elementov.

Za preprečevanje jedrskih nesreč in za zmanjšanje njihovih posledic so v elektrarni vgrajeni varovalni in varnostni sistemi ter naprave, katerih skupna naloga je preprečevanje nenadzorovanega uhajanja radioaktivnih snovi v okolico elektrarne.

Ob jedrski nesreči v NEK je stopnja ogroženosti največja v bližnjem območju (to je od nekaj km do 10 km), v večji oddaljenosti pa je odvisna od vremenskih razmer. Glede na število in zanesljivost varnostnih sistemov v jedrski elektrarni je verjetnost nastanka nesreče, ki bi pomenila nevarnost za prebivalstvo, izredno majhna.

Na možnost nastanka jedrske nesreče v NEK lahko vplivajo tudi naravne in druge nesreče (npr. potres, poplave, orkanski veter, nesreča zrakoplova ipd.).

1.3.2 Sevalni objekti

V sevalnih objektih se radioaktivni viri uporabljajo v industrijske, raziskovalne in zdravstvene namene.

V industriji se radioaktivni viri uporabljajo za različne namene, in sicer stacionarno na določenem mestu (npr. za sterilizacijo, merjenje debeline pločevine, nivojev v posodah itd.) ali pa so viri premični za delo na terenu (npr. industrijska radiografija, merjenje vlažnosti in gostote materialov pri gradnji cest itd.). V medicini se radioaktivni viri uporabljajo za diagnostiko in terapijo (obsevanja).

Vzrok nesreče z radioaktivnimi snovmi oziroma viri je lahko izključno človeška napaka, ker so

radioaktivni viri pasivne naprave, tako da ne more priti do odpovedi delovanja. Vzroke lahko delimo na:

- nepravilno uporabo, hrambo ali izgubo radioaktivnega vira zaradi malomarnosti, nevednosti, neznanja ali neupoštevanja predpisov varstva pred sevanji;
- konstrukcijsko napako pri vgradnji vira (slaba izdelava ščita, neustrezno izdelano orodje za rokovanje z virom) ter
- zlorabo (kraja, sabotaža).

Nesreče z radioaktivnimi viri praviloma povzročijo onesnaženje z enim samim radionuklidom, ki prizadene predvsem delovno osebje oziroma lahko nepravilno ravnanje z radioaktivnim virom povzroči obsevanost osebja ter tudi prebivalstva, ki presega predpisane mejne vrednosti.

V Občini Ormož nimamo evidentiranih objektov z radioaktivnimi viri.

1.3.3 Radiološki izredni dogodki

Ta oddelek zajema izredne dogodke, ki se lahko zgodijo kjerkoli.

1.3.3.1 Nenadzorovani viri ionizirajočega sevanja

Do nesreče lahko pride z nenadzorovanimi visoko radioaktivnimi viri, ki so lahko tudi življenjsko nevarni, če so nezaščiteni oziroma je zaščita poškodovana. Viri so lahko:

- izgubljeni: lastnik pogreša vir;
- najdeni: naključna oseba najde vir, pri čemer je težava, ker običajno najditelj ne ve, da gre za radioaktivni vir;
- ukradeni: ponovno možnost, da tat ne ve, da gre za radioaktivni vir in
- poškodovani v požaru: požar na lokaciji vira (možnost za poškodbo zaščite vira zaradi ognja je majhna; običajna respiratorna in druga zaščita gasilcev je zadostna).

V skupino nenadzorovanih virov sodi tudi obsevanje in kontaminacija iz neznanega razloga z radioaktivnimi viri, to je kontaminacija prebivalstva ali javnih površin oziroma prostorov. Vzrok je lahko najdeni ali ukradeni vir ali radioaktivna snov, ki jo prebivalstvo poseduje nevede za nevarnost. Takšne dogodke lahko odkrijejo zdravniki na podlagi simptomov zaradi prekomernega obseva. Tovrstna simptomatika običajno ni dovolj hitro prepoznana, ker so primeri redki.

Posedovanje oziroma rokovanje z nezaščitenimi visoko radioaktivnimi viri lahko povzroči trajne poškodbe zaradi zunanjega obsevanja, zaradi notranjega obsevanja v primeru zaužitja (ingestije) in vdihavanja (inhalacije) in v določenih primerih tudi življenjsko ogroženost.

1.3.3.2 Padec satelita z radioaktivno snovjo

Na območje RS, Podravske regije in tudi na območje Občine Ormož bi lahko padel satelit z jedrskim reaktorjem ali satelit, ki ima na krovu radioaktivni material. Razlikujemo dve vrsti virov sevanja na satelitu:

- vir visoke aktivnosti alfa in
- jedrski reaktor.

V prvem primeru gre za možno onesnaženje z močno toksičnim sevalcem alfa (npr. izotopi plutonija). V drugem primeru pomeni padec satelita onesnaženje s cepitvenimi produkti. Območja onesnaženja so trakaste oblike s širino nekaj 10 km in dolžino nekaj 100 km. Nevarno je predvsem vdihavanje delcev, ki v posamezniku lahko povzročijo visoke doze notranjega obsevanja. Največja nevarnost za posameznika, ki je sicer zelo malo verjetna, je najdba visoko radioaktivnih ostankov satelita, ki lahko povzročijo resne poškodbe in tudi smrt.

1.3.3.3 Prevoz radioaktivnih in jedrskih snovi

Zaradi posebnih varnostnih ukrepov je verjetnost nesreče pri prevozu radioaktivnih snovi zelo majhna, če pa se zgodi, je njen vpliv prostorsko omejen.

1.3.4 Nesreče v tujini

Potrebno je načrtovati zaščitne ukrepe tudi za primer izrednega dogodka v jedrskih elektrarnah v tujini.

Jedrske elektrarne v tujini

Ob jedrskih nesrečah v oddaljenih elektrarnah v tujini (znotraj 1000 km pasu) lahko ob neugodnih vremenskih razmerah pričakujemo kontaminacijo na vsem ozemlju občine. Do večje kontaminacije bi prišlo v tistih krajih, kjer bi v času prehoda radioaktivnega oblaka deževalo. Znotraj 1000 km pasu okoli Ljubljane deluje 86 jedrskih elektrarn, od tega jih je 19 v 500 km pasu. Sloveniji najbližje so elektrarne na Madžarskem, Slovaškem, Češkem in v Nemčiji.

1.4 VERJETNOST NASTANKA VERIŽNE NESREČE

Ob jedrski ali radiološki nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče, dodatne posledice pa so lahko:

- požar v naravnem okolju in v objektih (npr. padec satelita),
- ogrožanje prometne varnosti,
- izpad telekomunikacijskih povezav,
- sociološke in psihološke posledice na prebivalstvo in
- energetska kriza zaradi izpada proizvodnje električne energije za primer nesreče v NEK.

1.5 MOŽNE POSLEDICE NESREČ V OBČINI ORMOŽ

Ob jedrskih nesrečah v oddaljenih jedrskih objektih lahko ob neugodnih vremenskih razmerah pričakujemo kontaminacijo na celotnem območju Občine Ormož, predvsem iz objektov, ki so znotraj 1000 km območja. Do izrazitejšje kontaminacije lahko pride le v krajih, kjer bo v času prehoda radioaktivnega oblaka čez naše ozemlje deževalo.

Delni občinski načrt konkretno opredeljuje ukrepe in naloge v občini za obvladovanje dogodkov ob najhujših nesrečah v jedrskih elektrarnah, kar pomeni, nesreča ob poškodbi sredice z odpovedjo zadrževalnega hrama.

Ob jedrski nesreči v NEK je stopnja ogroženosti največja v bližnjih območjih (to je od nekaj kilometrov do nekaj 10 km). V večji oddaljenosti pa je odvisna od vremenskih razmer.

Območje Občine Ormož leži v območju splošne pripravljenosti, kjer se zaščitni ukrepi izvajajo na podlagi meritev.

1.6 SKLEPNE UGOTOVITVE

A) Občino Ormož lahko prizadenejo jedrske ali radiološke nesreče:

- v jedrskih objektih NEK,
- s stacionarnimi in premičnimi radioaktivnimi viri,
- pri prevozu radioaktivnih snovi,
- zaradi padca satelita z reaktorjem ali satelita, ki ima na krovu radioaktivne snovi in
- v tujini s posledicami na območju RS.

B) Jedrska nesreča širše razsežnosti (z vplivom na prebivalce in okolje) v NEK je zelo malo

verjetna, saj ima elektrarna vgrajeno visoko stopnjo pasivne in aktivne varnosti.

C) Ob morebitni jedrski nesreči širše razsežnosti v NEK bi bila prizadeta tudi Občina Ormož.

D) Na možnost nastanka jedrske nesreče v NEK lahko vplivajo tudi naravne in druge nesreče (npr. potres, poplave, orkanski veter, nesreča zrakoplova ipd.).

E) Jedrska nesreča v jedrskem objektu v tujini lahko prizadene tudi Občino Ormož.

F) Radiološke nesreče so tudi malo verjetne, vendar so lahko z resnimi posledicami za posameznike.

G) V primeru jedrske nesreče v NEK ali v kateri drugi jedrski elektrarni, ki bi povzročila onesnaženje na območju Občine Ormož, bi bilo celotno območje predvidoma enakomerno ogroženo, kar pomeni, da bi za vse prebivalce občine veljali enaki zaščitni ukrepi.

H) Območje Občine Ormož je dovolj oddaljeno od vseh jedrskih elektrarn, zato ni ogroženo zaradi neposrednega sevanja iz same elektrarne. Obstaja pa možnost onesnaženosti zaradi radioaktivnega oblaka, ki bi se od elektrarne širil v okolje. Stopnja ogroženosti zaradi radioaktivnega oblaka je odvisna predvsem od vremenskih razmer, to je od smeri vetra in od padavin. S padavinami se radioaktivni prah v večjih količinah spušča na tla, zato je tudi kontaminacija tal temu primerno večja. Predvsem gre za kontaminacijo rastlin, živali in vodnih virov ter tudi ljudi, če se pravočasno ne zaščitijo.

I) Obvladovanje nesreče obsega različne ukrepe. Zelo pomembna pri tem je osveščenost prebivalstva, zato jih je potrebno pravočasno seznanimi z navodili o zaščitnih ukrepih. Važno je tudi pravočasno, natančno in sprotno obveščanje prebivalstva, ki ima za posledico hitro in pravilno odzivanje. Onesnaženje tal v primeru radioaktivnih padavin traja dalj časa, zato je potrebno stalno spremljati stanje radioaktivnosti rastlin, živali in vodnih virov. O tem in o potrebnih ukrepih ter omejitvah pa sproti obveščati prebivalstvo.

2 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

Pristojni organi in pooblaščen organizacije spremljajo obratovanje NEK in obratovanje drugih jedrskih ter sevalnih objektov v RS. Poleg tega nadzirajo tudi ravnanje z radioaktivnimi viri in drugimi viri sevanja ter spremljajo radioaktivnost v okolju.

2.1 OBVEŠČANJE O JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI

2.1.1 Začetno obveščanje o jedrski ali radiološki nesreči

Začetno obvestilo o jedrski ali radiološki nesreči sporočijo jedrski ali sevalni objekti (NEK) ali imetniki radioaktivnega vira, policija, občani, ReCO ali CORS ali URSJV. Informacija o jedrski ali radiološki nesreči iz tujine prispe neposredno na CORS in na URSJV.

2.1.2 Obveščanje o jedrski ali radiološki nesreči v NEK

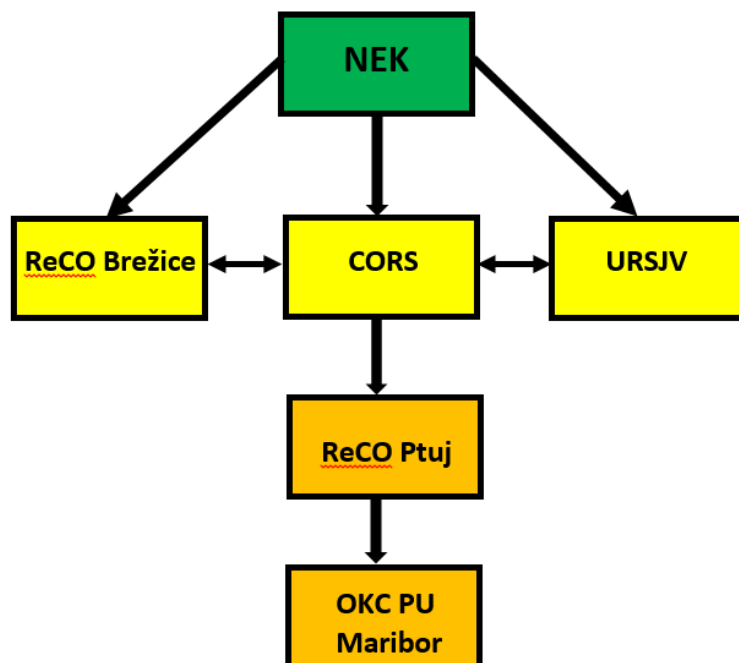
Center za obveščanje Republike Slovenije (CORS) obvešča Regijski center za obveščanje Ptuj na podlagi prvega obvestila o izrednem dogodku v NEK.

NEK obvešča najkasneje v 15 min po določitvi stopnje nevarnosti in drugih bistvenih spremembah, in sicer na vsakih 30 min ves čas izrednega dogodka.

2.1.2.1 Obveščanje pristojnih organov

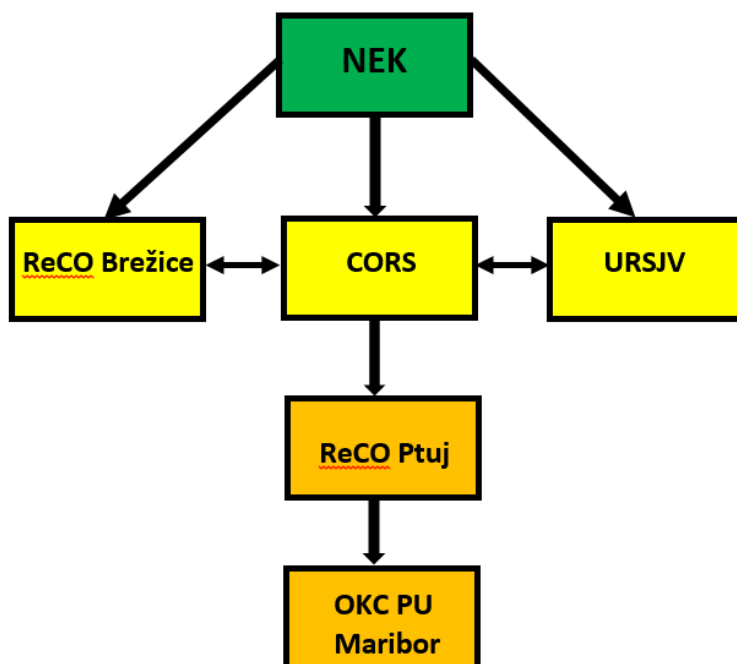
Stopnja 0 - NENORMALNI DOGODEK

Stopnja 1 - ZAČETNA NEVARNOST

Slika 1: Obveščanje pristojnih organov ob razglasitvi 0. in 1. stopnje nevarnosti v NEK

Stopnja 2 - OBJEKTNA NEVARNOST
Stopnja 3 – SPLOŠNA NEVARNOST

Slika 2: Obveščanje pristojnih organov ob razglasitvi 2. in 3. stopnje nevarnosti v NEK

ReCO Ptuj na podlagi podatkov, ki jih je prejel od CORS-a, obvesti osebo po prioriteten seznamu, in sicer prvega dosegljivega.

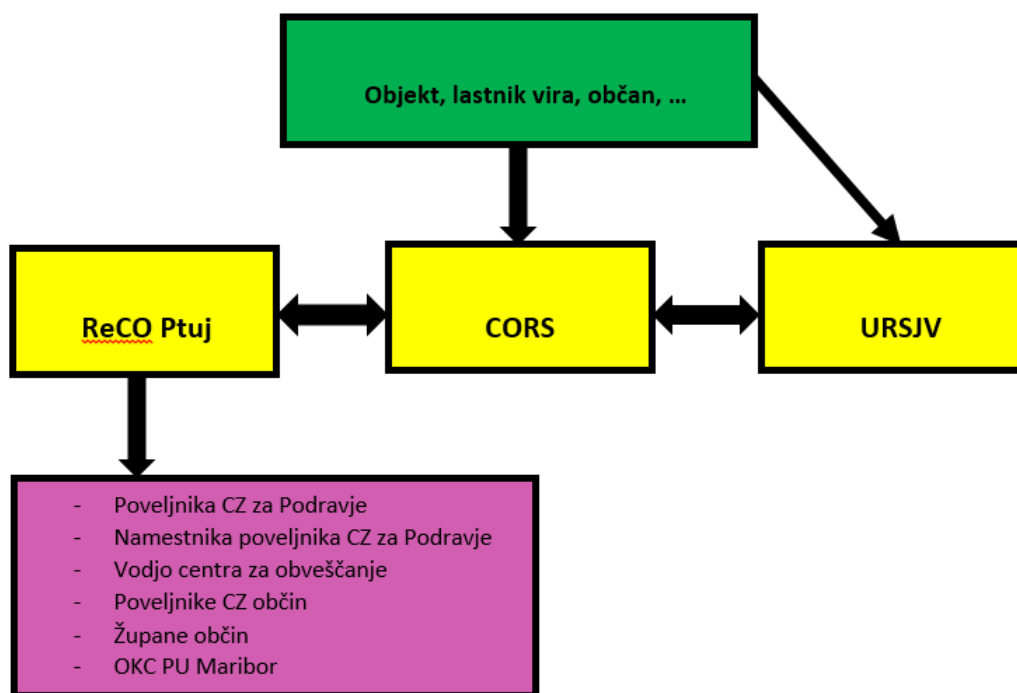
ReCO Ptuj obvešča:

- poveljnika Štaba CZ občine oz. njegovega namestnika ter
- župana oz. druge odgovorne osebe v Občini Ormož (v skladu z Načrtom obveščanja in alarmiranja v Občini Ormož).

Po prejetem obvestilu o splošni nevarnosti zaradi jedrske ali radiološke nesreče v NEK ali jedrski oz. radiološki nesreči v tujini z čezmejnimi vplivi poteka obveščanje v Občini Ormož na naslednji način:

- Odgovorna oseba Občine Ormož, ki je Regijskemu centru za obveščanje Ptuj prva dosegljiva (poveljnik Štaba CZ Občine Ormož, namestnik poveljnika Štaba CZ Občine Ormož, župan), po prejemu obvestila o jedrski ali radiološki nesreči izvede medsebojno obveščanje vseh odgovornih oseb v Občini Ormož. Obvestilo se posreduje po razpoložljivih sredstvih zvez (mobitel, telefon, radijske zveze, kurirji ...).

2.1.3 Obveščanje o drugih jedrskih ali radioloških nesrečah v RS

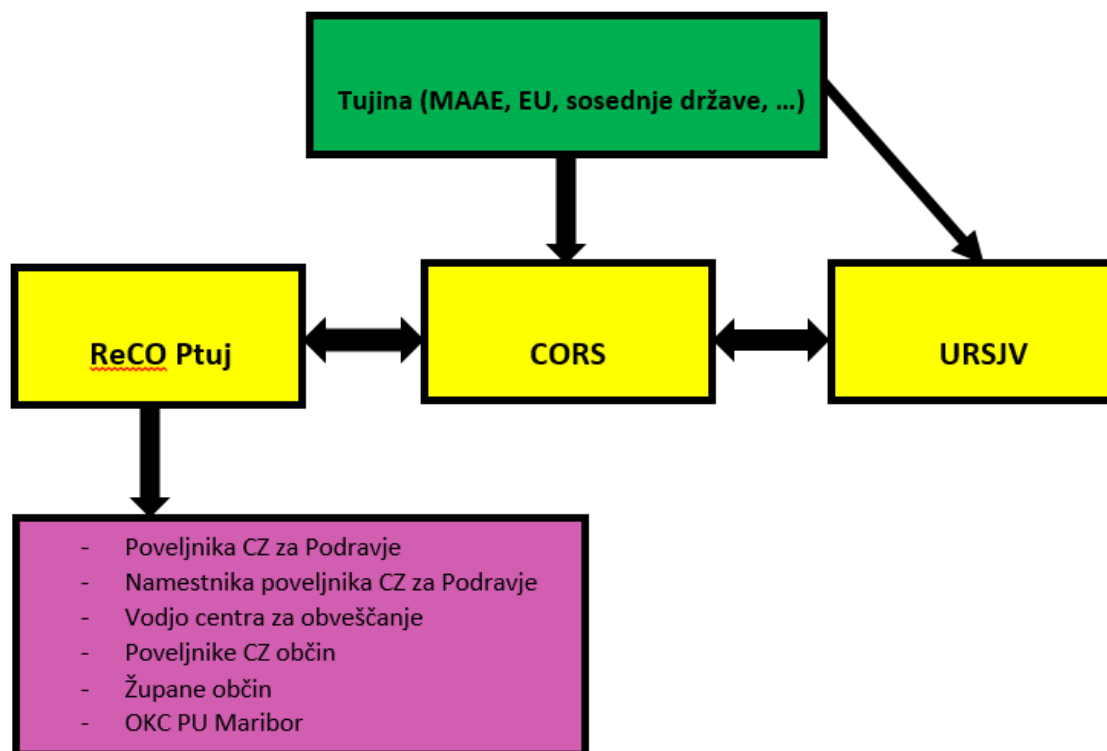

Slika 3: Obveščanje pristojnih organov ob drugih izrednih dogodkih v RS

ReCO Ptuj na podlagi podatkov, ki jih je prejel od CORS-a, obvesti:

- poveljnika Štaba CZ Občine Ormož oz. njegovega namestnika,
- župana Občine Ormož oz. druge odgovorne osebe v Občini Ormož (v skladu z Načrtom obveščanja in alarmiranja v Občini Ormož).

2.1.4 Obveščanje o jedrski ali radiološki nesreči v tujini

Slika 4: Obveščanje pristojnih organov ob izrednih dogodkih v tujini

Sporočilo o jedrski ali radiološki nesreči v tujini z možnostjo čezmejnih vplivov ter o stopnji nevarnosti za Štajersko posreduje CORS. CORS tudi kasneje v skladu z nastalo situacijo obvešča ReCO Ptuj, če regija sodeluje pri izvajanju posameznih zaščitnih ukrepov.

ReCO Ptuj po prejemu obvestila preveri resničnost obvestila na enak način kot je opredeljeno za primer nesreče v NEK. Začetno obvestilo pošlje ReCO Ptuj vsem po shemi obveščanja, ki je predvidena ob razglasitvi splošne nevarnosti zaradi nesreče v NEK, kasneje pa obvešča pristojne organe in odgovorne osebe, ki sodelujejo pri izvajanju posameznih zaščitnih ukrepov.

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P – 2	Podatki o odgovornih osebah, zaposlenih v Občini Ormož
P – 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči

2.2 OBVEŠČANJE SPLOŠNE JAVNOSTI O JEDRSKI ALI RADIOLOŠKI NESREČI

Javnost mora biti o jedrski ali radiološki nesreči obveščena pravočasno in objektivno.

Po aktiviranju Štaba CZ Občine Ormož sporočila za javnost pripravlja župan Občine Ormož oz. poveljnik Štaba CZ Občine Ormož.

Za obveščanje prebivalcev je v občini med izvajanjem zaščite in reševanja zadolžena Občina Ormož.

Občinski organi in službe, ki vodijo in izvajajo zaščito, reševanje in pomoč, morajo čim prej vzpostaviti neposreden stik s prebivalstvom, da dosežejo ustrezno odzivanje na njihove odločitve. Potrebne podatke za sestavo informacij bosta občinam posredovala Štab CZ Občine Ormož in Izpostava URSZR Ptuj. Sporočila za javnost si sledijo na vsake tri ure oziroma na vsakih 30 minut po večji spremembi.

Informacije za prebivalstvo morajo vsebovati predvsem naslednje podatke:

- o vplivih nesreče na prebivalstvo in okolje;
- kakšno pomoč lahko pričakujejo;
- o ukrepih za omilitev nesreče;
- kako naj izvajajo osebno in vzajemno zaščito;
- kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov ter
- kje lahko dobijo dodatne informacije.

Informacije Občina Ormož posreduje preko lokalnih javnih medijev in na druge krajevno običajne načine.

Občina Ormož za dodatne informacije objavi telefonsko številko svetovalne službe, izven kontaminiranega območja pa organizirajo informacijske centre.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki so po Zakonu o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21) dolžni na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države.

V takih primerih so za takojšnje posredovanje sporočil za javnost pristojni:

- Radio Prlek Ormož,
- Kabelska televizija Ormož,
- Radio Ptuj,
- Televizija Slovenija (vsi programi),
- Radio Slovenija (programi),
- Slovenska tiskovna agencija (STA) ter
- lokalni elektronski mediji.

P – 18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
--------	---

2.3 OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE PREBIVALCEV NA OGROŽENEM OBMOČJU

Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju mora biti usklajeno z obveščanjem splošne javnosti.

Informacije ob jedrski ali radiološki nesreči bodo občanom posredovane preko osrednjih in lokalnih medijev in na druge krajevno običajne načine.

Prebivalci na ogroženem območju bodo o začetku izvajanja zaščitnih ukrepov obveščeni z alarmnim znakom za neposredno nevarnost (alarmirani), čemur bodo sledila navodila za izvajanje ukrepov preko osrednjih in lokalnih medijev oziroma na druge ustrezne načine (npr. razglas).

D – 5	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra
D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob jedrski ali radiološki nesreči

2.3.1 Alarmiranje

V primeru jedrske ali radiološke nesreče, ko je neposredno ogroženo življenje ali zdravje ljudi in živali, je treba takoj začeti z izvajanjem določenih zaščitnih ukrepov in je prebivalstvo potrebno opozoriti na neposredno nevarnost z alarmiranjem, v skladu z Uredbo o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja (Ur. list RS, št. 105/07).

Znaki za alarmiranje se uporabljajo v sledečih primerih:

- znak za opozorilo (svarilo) na nevarnost se lahko uporabi za napoved bližajoče se nevarnosti nesreče;
- znak za preplah oziroma neposredno nevarnost se lahko uporabi ob nevarnosti, ki neposredno ogroža življenje ali zdravje ljudi in živali ter premoženje in kulturno dediščino v posameznem naselju ali na širšem poseljenem območju;
- znak za prenehanje nevarnosti se obvezno uporabi po prenehanju nevarnosti, zaradi katere je bil dan znak za preplah oziroma neposredno nevarnost.

Alarmiranje javnosti izvede ReCO Ptuj na zahtevo:

- vodje intervencije;
- poveljnika Štaba CZ Občine Ormož in
- župana Občine Ormož.

Pristojni svojo zahtevo prenesejo ReCO. V svoji zahtevi določijo:

- kateri znak za alarmiranje naj uporabi;
- razlog za uporabo znaka za alarmiranje;
- navodilo za ravnanje prebivalcev.

ReCO mora takoj po uporabi znaka za alarmiranje posredovati obvestilo javnim medijem o nevarnosti ter napotkih za ravnanje prebivalcev na ogroženem območju.

Po prenehanju nevarnosti je tisti, ki je izdal zahtevo za uporabo znaka za alarmiranje, dolžan ReCO:

- izdati zahtevo za uporabo znaka "prenehanje nevarnosti";
- izdelati navodilo za nadaljnje ravnanje prebivalcev.

2.3.2 Obveščanje in alarmiranje ogroženih prebivalcev ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah

Navodila ogroženim prebivalcem glede zaščitnih ukrepov so odvisna od nevarnosti. Predlog zaščitnih ukrepov pripravi URSJV, odredi pa poveljnik CZ RS.

Ob preteči nevarnosti izpusta radioaktivnih snovi, ki bi lahko ogrozil prebivalstvo na območju Občine Ormož, ReCO Ptuj sproži alarmni znak za neposredno nevarnost po nalogu poveljnika CZ RS oziroma poveljnika CZ za Podravje. Sledilo mu bo navodilo o izvajanju zaščitnih ukrepov, ki ga bodo posredovali osrednji in lokalni mediji.

3 UKREPI IN NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

3.1 ZAŠČITNI UKREPI

Zaščitni ukrepi so ukrepi preprečevanja ali zmanjšanja izpostavljenosti posameznikov virom sevanja. Osnova za določitev zaščitnih ukrepov ob jedrski ali radiološki nesreči so intervencijski nivoji. Posamezne zaščitne ukrepe na regijski ravni odredi poveljnik CZ za Podravje v soglasju s poveljnikom CZ RS, na občinski ravni pa poveljnik CZ Občine Ormož, in sicer po predhodnem soglasju navedenih.

Zaščitne ukrepe lahko predlaga poveljniku CZ RS tudi povzročitelj. V primeru izrednega dogodka v NEK mora NEK predlagati takojšnje zaščitne ukrepe, ki jih usklajuje z URSJV.

Vsi izvajalci zaščitnih ukrepov in nalog zaščite, reševanja in pomoči na onesnaženem območju morajo biti opremljeni z ustreznimi osebnimi zaščitnimi sredstvi in sredstvi za dozimetrično kontrolo.

V Občini Ormož se bodo izvajali dolgoročni zaščitni ukrepi, ki jih lahko odredi poveljnik Štaba CZ Občine Ormož ali njegov namestnik v soglasju s poveljnikom CZ za Podravje.

3.1.1 Dolgoročni zaščitni ukrepi

Z dolgoročnimi zaščitnimi ukrepi se zmanjša tveganje za stohastične učinke sevanja in trajajo od nekaj tednov do nekaj mesecev, lahko pa tudi več stoletij za zelo dolgožive izotope, pri čemer je treba upoštevati ekonomske in socialne posledice teh ukrepov.

Dolgoročni zaščitni ukrepi so:

- začasna preselitev prebivalstva,
- trajna preselitev prebivalstva in
- dekontaminacija okolja.

Dolgoročne zaščitne ukrepe se izvaja v okviru sanacije po prenehanju izrednega dogodka v okviru rednega dela pristojnih organov in služb.

Na območju občine Ormož bi se ti ukrepi izvajali le v skrajnih primerih, ko bi meritve v okolju pokazale, da jih je potrebno izvesti.

P – 11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
--------	---

3.1.2 Izvajanje zaščitnih ukrepov ob izrednem dogodku v NEK

3.1.2.1 Območje splošne pripravljenosti

Območje splošne pripravljenosti obsega območje, ki je več kot 25 km od središča jedrske nesreče. Zaščitni ukrepi se izvajajo na podlagi rezultatov modelov in meritev radioaktivnosti.

Zaščitni ukrepi na območju Občine Ormož so dolgoročni.

Monitoring radioaktivnosti izvajajo pristojne ustanove za redni monitoring radioaktivnosti in mobilne enote.

Oddelek za RKB izvidovanje za Podravje opravlja detekcijo in dozimetrijo, označevanje kontaminiranega območja in jemanje vzorcev. Dekontaminacija javnih površin in objektov je naloga občinskih sil za ZRP.

3.1.3 Zaščitni ukrepi ob jedrski nesreči v tujini

V primeru jedrske nesreče v tujini se poleg določenih ukrepov, predvidenih ob razglasitvi splošne nevarnosti za območje dolgoročnih ukrepov (ODU) ob nesreči v NEK, izvajajo še:

- poostren in povečan nadzor okolja, hrane (prednost imajo območja, kjer je deževalo);
- priprava sistema vzorčenja hrane in krme.

V primeru hude jedrske nesreče v elektrarni, ki je znotraj 500 km območja, in ob neugodnih vremenskih razmerah so možni tudi takojšnji zaščitni ukrepi (npr. zaužitje tablet kalijevega jodida) in prehrambeni ukrepi.

3.1.4 Izvajanje zaščitnih ukrepov ob drugih jedrskih ali radioloških nesrečah

V primeru drugih jedrskih ali radioloških nesrečah za takojšnje zaščitne ukrepe na lokaciji poskrbijo upravljavci objektov oziroma imetniki radioaktivnih virov, v nasprotnem primeru pa je potrebna takojšnja intervencija:

- zavarovanje območja izvede policija ali poklicni gasilci oziroma prvi, ki prispe na kraj dogodka;
- pri intervenciji sodelujejo pristojne javne službe in pooblašene organizacije (npr. ELME, ZVD).

Na ravni Občine Ormož se za druge jedrske ali radiološke nesreče na zahtevo poveljnika CZ Občine Ormož po posvetu s poveljnikom CZ za Podravje odredijo ustrezni zaščitni ukrepi glede na vrsto dogodka, okoliščine in možen razvoj dogodka.

3.2 NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

3.2.1 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč

V primeru jedrske ali radiološke nesreče prva pomoč obsega:

- dajanje prve pomoči poškodovanim in obolelim;
- pomoč pri dekontaminaciji poškodovanih in obolelih;
- sodelovanje pri prevozu lažje poškodovanih in obolelih;
- sodelovanje pri negi poškodovanih in obolelih ter
- sodelovanje pri izvajanju higiensko-epidemioloških ukrepov.

Ob nesreči v NEK oziroma ob nesreči v bližnji tuji elektrarni **ne pričakujemo** večjega števila ranjenih in poškodovanih prebivalcev, niti večjega števila oseb z znaki radiacijske bolezni, ker celotno območje Občine Ormož spada v območje splošne pripravljenosti.

Manjše poškodbe, do katerih bi lahko prišlo pri izvajanju ukrepov zaščite in reševanja, bi prebivalci oskrbeli v okviru osebne in vzajemne zaščite.

Nujno medicinsko pomoč ob jedrski ali radiološki nesreči zagotavlja medicinsko osebje nujne medicinske pomoči, organizirane na bolnišničnem nivoju, in ustrezne organizacijske enote na sekundarnem nivoju (bolnišnice), v skladu s sprejetimi zdravstvenimi smernicami za ravnanje ekip nujne medicinske pomoči.

Na območju Občine Ormož reševalci njune medicinske pomoči Zdravstvenega doma Ormož na terenu nudijo ponesrečenim oziroma obolelim nujno medicinsko pomoč in jih po potrebi napotijo v specialistično enoto.

Specialistično oskrbo poškodovanim in obolelim, ki niso kontaminirani in ne kažejo znakov akutne obolezni (npr. bruhanje), nudi Splošna bolnišnica Ptuj. Kontaminiranim osebam in osebam z znaki akutne obsevanosti nudi oskrbo Univerzitetni klinični center Ljubljana (UKC),

Klinika za nuklearno medicino.

Prijava poškodb bo potekala po območjih pokrivanja posameznih PGD. Nujno zdravstveno oskrbo poškodovanim prebivalcem nudi Zdravstvi dom Ormož v skladu z načrtom zdravstva za postopanje ob naravnih in drugih nesrečah.

Ekipo za prvo pomoč CZ Občine Ormož in RKS, OZ Ormož se aktivira takrat, kadar zaradi velikega števila poškodovanih v jedrski ali radiološki nesreči pomoč rednih zdravstvenih služb ni zadostna. Sodeluje pri nujenju prve pomoči in evakuaciji poškodovanih z mesta nesreče. V tem primeru začnejo zdravstvene ustanove delovati v skladu z Navodilom Ministrstva za zdravje o delu zdravstva ob naravnih in drugih nesrečah.

Občina Ormož ima organizirani dve ekipi za prvo pomoč. Štab CZ Občine Ormož spremlja izvajanje nujne medicinske pomoči ter sprejema zahteve po pomoči v silah in sredstvih na ogroženih območjih.

P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
D – 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob jedrski ali radiološki nesreči

3.2.2 Prva veterinarska pomoč

Prva veterinarska pomoč ob jedrski ali radiološki nesreči obsega:

- pomoč pri izvajanju ukrepov za zaščito živali, živil živalskega izvora, krmil in napajališč pred ionizirajočim sevanjem, ki jih je priporočilo MKGP ali UVHVVR;
- izvajanje ukrepov za zaščito živali ob nevarnosti množičnega pojava ali ob množičnem pojavu živalskih bolezni;
- sodelovanje pri izvajanju dekontaminacije živine in
- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel.

Ukrepi za zaščito živali lahko vsebujejo tudi preventivno evakuacijo živali, ki so posebno dragocene s stališča biološke reprodukcije.

Na podlagi 19. točke 51. člena Zakona o veterinarstvu (Zvet-1) (Uradni list RS, št. 33/01, 45/04 – ZdZPKG, 62/04 – odl. US, 93/05 – ZVMS, 90/12 – ZdZPVHVVR in 22/18) so dolžni izvajalci veterinarskih dejavnosti iz 50. člena Zvet-1 živalim nuditi nujno veterinarsko pomoč.

V Občini Ormož v okviru CZ ni organizirana enota za prvo veterinarsko pomoč, zato bi po potrebi pri odstranjevanju in pokopu živalskih trupel pomagale enote CZ in gasilci PGD z območja občine. PGD z območja občine bi varovalo širše nevarno območje, katero bo določila veterinarska organizacija, s ciljem zagotavljanja nemotenega dela delavcev veterinarske postaje. Občina Ormož bo veterinarski postaji nudila logistično pomoč.

Za oskrbo poškodovanih živali pa skrbijo veterinarske ambulante (VP Ormož) v skladu z načrtom UVHVVR za postopanje ob naravnih in drugih nesrečah.

Pomoč po potrebi nudijo lastniki živali, pokop se bo vršil na območju vsake posamične kmetije, ki se nahajajo v občini.

V primeru naravnih in drugih nesreč mora občina poskrbeti za pokop večjega števila živali, ob dogovoru s pristojno veterinarsko upravo se lahko kadavre vozi tudi v ustrezno opremljene sežigalnice oziroma se odvoz in odstranitev izvaja po navodilih dežurnega inšpektorja UVHVVR.

Veterinarska postaja zbira podatke o poškodovanih in poginulih živalih na prizadetem območju ter nudi prvo veterinarsko pomoč poškodovanim in obolelim živalim. Odreja zasilni zakol poškodovanih živali, odstranjevanje živalskih trupel in izvaja druge higienske in protiepidemijske

ukrepe v skladu z načrtom UVHVVR za postopanje ob naravnih in drugih nesrečah. Pomoč ji po potrebi nudijo pripadniki enot CZ občine ter lastniki živali.

Za poškodovane oziroma obolele prostoživeče živali poskrbi občina tako, da se poveže z Lovsko družino Ormož, ki v svojem revirju (na območju Občine Ormož) pregleda prostoživeče živali, ugotovi njihovo stanje, po potrebi izvede odstrel obolelih živali in izvede ukrepe za izboljšanje zdravstvenega stanja prostoživečih živali. Prvo veterinarsko pomoč nudijo veterinarske ambulate.

Na območju Občine Ormož se naloge prve veterinarske pomoči izvajajo po navodilih UVHVVR, Območnega urada Ptuj.

Ukrepi za zaščito živali:

Prvo veterinarsko pomoč izvaja Veterinarska postaja Ormož in veterinarji za inšpekcijski nadzor UVHVVR, ki ocenijo zdravstveno situacijo živali, na osnovi katere se veterinarska služba odloča o preventivnih in drugih ukrepih.

Navodilo prebivalcem za zaščito živali, krme, vode, živil živalskega izvora ter postopkov s kontaminirano hrano, krmo in živali pripravi Štab CZ Občine Ormož na osnovi navodil Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter ga preko medijev večkrat dnevno posreduje prebivalcem.

Prva veterinarska pomoč v Občini Ormož:

- Po navodilih UVHVVR, Območnega urada Ptuj.
- Vključevanje veterinarjev Veterinarske postaje Ormož.
- V pomoč veterinarjem – vključitev PGD – jev GZ Ormož s prevoznimi sredstvi za prevoz reševalcev.
- Vključitev lovskih družin Ormož, Velika Nedelja, Ivanjkovci, Vinski Vrhovi, Bresnica-Podgorci, ki poskrbijo za prosto živeče živali na območju občine. Aktivno sodelujejo z Zvezo lovskih družin Ptuj - Ormož.

P – 29	Pregled veterinarskih organizacij
--------	-----------------------------------

3.2.3 Gašenje in reševanje ob požarih

V Občini Ormož imamo petnajst PGD, ki bodo sodelovala ob jedrski ali radiološki nesreči poleg gašenja tudi pri izvajanju drugih nalog zaščite in reševanja, še posebej pri prevozu pitne vode za živali, pri reševanju ob prometnih nesrečah in pri dekontaminaciji.

Prostovoljna gasilska društva v Občini Ormož:

- PGD Ormož,
- PGD Hardek,
- PGD Velika Nedelja,
- PGD Hermanci,
- PGD Miklavž pri Ormožu,
- PGD Loperšice,
- PGD Vitan – Kog,
- PGD Ivanjkovci,
- PGD Žerovinci,
- PGD Ključarovci pri Ormožu,
- PGD Senešci,
- PGD Podgorci,
- PGD Trgovišče,
- PGD Bresnica,
- PGD Cvetkovci.

Po potrebi se aktivirajo sosednja gasilska društva, kadar gre za nesreče, ki so v pristojnosti državne koncesijske pogodbe (nesreče v cestnem prometu, ekološke nesreče – razlitja nevarnih tekočin ipd.).

Prostovoljna gasilska društva na območju Občine Ormož, sodelujejo pri izvajanju drugih nalog zaščite in reševanja, ki bi se pojavile ob jedrski ali radiološki nesreči, in sicer:

- pri reševanju iz visokih zgradb (PGD Ormož, ostali PGD-ji z obstoječo opremo iz GZ Ormož);
- reševanje ob prometnih nesrečah (PGD Ormož, ostali PGD-ji z obstoječo opremo iz GZ Ormož);
- prevoz pitne vode za živali (PGD Ormož, Velika Nedelja, Ivanjkovci, Miklavž pri Ormožu, Vitan Kog in Hardek);
- pri dekontaminaciji javnih površin in objektov (regijska enota za RKB, ostala PGD z obstoječo opremo);
- pri izvajanju nalog zaščite in reševanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi skrbi PGD Ormož ostala PGD iz GZ Ormož pa se bodo vključevala selektivno glede na obstoječo opremo.

P – 11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 12	Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov

3.2.4 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

Osnovni pogoji za življenje bodo vzpostavljeni takrat, ko bodo izpolnjeni pogoji za preklc odrejenih zaščitnih ukrepov.

Med jedrsko ali radiološko nesrečo je potrebno zagotoviti neoporečno (nekontaminirano) vodo in hrano ter osnovne bivalne pogoje, npr. ustrezno nastanitev v primeru evakuacije, hrano v primeru prehrabnenih ukrepov ipd. Po potrebi neoporečno vodo dostavljajo gasilske enote, ki so opremljene s cisternami za prevoz vode. Za izvajanje nalog na področju zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje so zadolžene javne službe in druge organizacije s področja infrastrukture, naloge pa usmerja poveljnik Štaba CZ Občine Ormož.

Pri zagotavljanju osnovnih pogojev za življenje se v izvajanje nalog aktivno vključujejo tudi prebivalci v svoji delovni in bivalni sredini ter izvajajo naloge po usmeritvah poveljnika Štaba CZ Občine Ormož.

Humanitarno pomoč zagotavlja Območno združenje Rdečega križa Ormož in Center za socialno delo Spodnje Podravje.

Preskrbo z življenjskimi potrebščinami spremljajo občinska uprava Občine Ormož, služba za podporo Civilne zaščite Občine Ormož.

Na podlagi obvestil organizacij za oskrbo z vodo in potreb občanov obvešča ReCO Ptuj pristojni občinski organ Občine Ormož o potrebah za dostavo neoporečne vode in skrbi za zagotavljanje nastanitvenih in prehrabnenih zmogljivosti. Po potrebi neoporečno vodo dostavljajo PGD-ji iz GZ Ormož, ki so opremljeni s cisternami za prevoz vode. Občina Ormož v primeru potrebe zagotovi potrebne nastanitvene in prehrabne zmogljivosti.

Predvidene nastanitvene in prehrabne zmogljivosti v Občini Ormož so:

- Hostel Ormož, Kerenčičev trg 11, 2270 Ormož,
- Osnovna šola Ormož, Hardek 5, 2270 Ormož,
- Lokalni gostinski obrati (Gostilna Prosnik, Hardek 34/e, 2270 Ormož, Zelena oaza, Vinski Vrh 76, 2275 Miklavž pri Ormožu, Turistična kmetija Sonja Ozmec, Senešci 83, 2274 Velika Nedelja,...),
- Lokalni športni objekti/telovadnice.

3.3 PREKLIC IZVAJANJA ZAŠČITNIH UKREPOV IN RAZGLASITEV PRENEHANJA NEVARNOSTI

Zaščitne ukrepe se prekliče glede na preseganje intervencijskih nivojev in glede na razvoj dogodka. Predlog preklica posameznih zaščitnih ukrepov poda URSJV, odredi pa poveljnik CZ RS.

V Občini Ormož odredi preklic poveljnik Štaba CZ Občine Ormož na podlagi preklica poveljnika CZ za Podravje.

Preklic zaklanjanja in uporabe tablet kalijevega jodida se razglasi, če:

- ni več verjetno, da bi lahko prišlo do večjih izpustov radioaktivnih snovi;
- ni več verjetno, da bi elektrarna razglasila objektno ali splošno nevarnost in
- meritve v okolju pokažejo, da ni dosežen intervencijski nivo za zaklanjanje in evakuacijo.

Preklic prepovedi ali omejitev uživanja določenih živil se razglasi, če:

- ni več verjetno, da bi lahko prišlo do večjih izpustov radioaktivnih snovi in
- če ni dosežen akcijski nivo za posamezno vrsto živila.

Evakuirane prebivalce, ki se bodo pod temi pogoji vrnili na domove, je treba opozoriti, da se bodo morali morda kasneje odseliti, če bi dokončna ocena situacije pokazala, da je to nujno.

Poveljnik Štaba CZ Občine Ormož na podlagi Sklepa o razglasitvi prenehanja nevarnosti, ki ga izda poveljnik CZ RS oziroma poveljnik CZ za Podravje, glede na razvoj izrednega dogodka in stanje v okolju, razglasi prenehanje nevarnosti na območju Občine Ormož.

P – 25	Pregled človekoljubnih organizacij
P – 26	Pregled centrov za socialno delo
D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob jedrski ali radiološki nesreči
D – 20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP
P – 1000	Evidenčni list o vzdrževanju načrta

4 RAZLAGA POJMOV IN SEZNAM KRATIC

4.1 POMEN POJMOV

Akcijski nivo:

Mejna koncentracija radionuklidov v hrani, mleku ali pitni vodi, nad katero je prepovedano uživanje.

Dekontaminacija:

Postopek, s katerim iz določenega prostora ali območja odstranimo kontaminante – škodljive snovi in tako preprečimo negativne vplive za okolje in zdravje ljudi.

Evakuacija:

Začasen in organiziran umik ljudi ob izrednem dogodku z določenega območja, da se izognejo dozam, ki presegajo intervencijske nivoje.

Izredni dogodek:

Dogodek, pri katerem se zmanjša sevalna ali jedrska varnost. Zaradi stanja, ki je posledica izrednega dogodka, je treba začeti z izvajanjem.

Nesreča, dogodek ali vrsta dogodkov:

Povzročijo nenadzorovane naravne in druge sile in prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali

zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva.

Obsevanost:

Izraz, ki se uporablja v varstvu pred ionizirajočimi sevanji za izpostavljenost sevanju (predvsem ljudi) v določenem časovnem obdobju.

Used:

Je usedanje radioaktivnih delcev iz radioaktivnega oblaka zaradi teže ali spiranja s padavinami na tla in na ostale površine.

Zaklanjanje:

Zadrževanje ljudi v zaprtih prostorih ob izrednem dogodku, da se izognejo dozam zaradi zunanje obsevanosti in vnosa; zaprti prostor je lahko zaklonišče in tudi običajna zgradba z zaprtimi okni in izklopljeno ventilacijo.

4.2 SEZNAM KRATIC

CORS – Center za obveščanje RS

CZ – Civilna zaščita

CZ RS – Civilna zaščita Republike Slovenije

ELME – Ekološki laboratorij z mobilno enoto

MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

NEK – Nuklearna elektrarna Krško

ODU – Območje dolgoročnih ukrepov

PGD – Prostovoljno gasilsko društvo

PP – Prva pomoč

ReCO – Regijski center za obveščanje

RKB – Radiološko, kemično in biološko

RKS – Rdeči križ Slovenije

RS – Republika Slovenija

STA – Slovenska tiskovna agencija

UKC – Univerzitetni klinični center

UPB – Uradno prečiščeno besedilo

URSJV – Uprava RS za jedrsko varnost

URSZR – Uprava RS za zaščito in reševanje

UVHVVR – Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

ZARE – Zaščita, reševanje

ZIR – Zaščita in reševanje

ZRP – Zaščita, reševanje in pomoč

ZVD – Zavod za varstvo pri delu

5 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

5.1 SKUPNE PRILOGE

Št. priloge	Ime priloge
P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P – 2	Podatki o odgovornih osebah, zaposlenih v Občini Ormož
P – 11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 12	Pregled gasilskih enot širšega pomena in njihovih pooblastil s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
P – 18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
P – 25	Pregled človekoljubnih organizacij
P – 26	Pregled centrov za socialno delo
P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
P – 29	Pregled veterinarskih organizacij

5.2 POSEBNE PRILOGE

Št. priloge	Ime priloge
P – 1000	Evidenčni list o vzdrževanju načrta
P – 1001	Občinska ocena ogroženosti ob jedrski ali radiološki nesreči v Občini Ormož

5.3 SKUPNI DODATKI

Št. dodatka	Ime dodatka
D – 5	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra
D – 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob jedrski ali radiološki nesreči
D – 20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP

5.4 SLIKE

Št. slike	Ime slike
Slika 1:	Obveščanje pristojnih organov ob razglasitvi 0. in 1. stopnje nevarnosti v NEK
Slika 2:	Obveščanje pristojnih organov ob razglasitvi 2. in 3. stopnje nevarnosti v NEK
Slika 3:	Obveščanje pristojnih organov ob drugih izrednih dogodkih v RS
Slika 4:	Obveščanje pristojnih organov ob izrednih dogodkih v tujini